

Soós József

Anyám álmod látott

(Göcseji capriccio)

A szülőföld mifelénk szűk világ. Alig karnyújtásnyi.
A tekintet egyetlen körülfordulással szemügyre veheti.
Olyan a táj, mint a félig nyitott tenyér. Isten tenyere.
Óv és véd. Óv és véd, de el nem enged! Hordozza az
ember, mint a keresztet.

Egyébként nyitva van. Nyitva van felül, s fölötte az ég
épp akkora, amennyi ott elfér. Semmi nincs rögzítve,
kikarózza.

Aki menni akar, nyargalhat mint az ördögszekér, aki
szállni akar, lebeghet, mint a pitypang ejtőernyős
kommandói.

Az alföld nagy, határtalan horizontú végtelensége be
van zárva a lélekbe. A lelkünk mindig szabad.
Ettől szabad!

Amikor megmutatták szülőházamat, nem ismertem rá.
Abban a házban csecsemőként éltem. Egyetlen emlék
sem köt hozzá.

Hosszú, tornácos, zsindeletetős ház volt, zsaluval
ellátott ablakszemekkel. Két szeme volt, mint az embereknek.
Azzal bámészkodott az utcára. Ott a Fölvégen
minden ház így bámészkodott az utcára.
Éjszaka lehúzták a zsalut, ilyenkor aludt a ház is.

Jobban szerettem gyermekkorom színterét,
Szurkosszer szeder- és szilvafáit, pipáló házait.
Mást nem is csináltak a rengeteg erdő szélén,
a fenyvesekre futó telkeikkel,
mint pipáltak és ráértek. A házak.
Egyformaságuk mesébe illő. Jó emberek lakták őket.

Az anyakönyv a temető. Aki itt élt, oda van beírva a
sárga agyagdombon gyertyán élősövényvel kerített
anyakönyvbe. Végleg.
Nevék és arcok kavarnak bennem. Rég halott emberek
nevei és arcai. Ez a feltámadás.

Az igazi.
Énekszót hallok:
„A zalai zöld erdőben van egy tó.
Abban úszik három gyászos koporsó.
Két szélsőbe nem ,tom ki babája van,
Középsőbe tudom, hogy az enyém van.”-

Kukoricafosztás a pajtában. Esteledik. A megbarnult
angyalhajjal futtatott kukoricacsövek hideg
tapintásúak. Látom a fejkendős néniket, kalapos
bácsikat, és a nóta nem hallgat el.
Együtt énekeltek és siratták a babájukat.
A középső, gyászos koporsóba.
Mindenki a magáét.

Leginkább a padlás poros csendjét szerettem.
Az egyik szegletben katonaláda, hombár, arrébb
rokka, mellette kender állt halomba.
Azt hiszem, azt a kendert sohasem fonták meg.
Pizkosszürke illata volt, mint a tömjénnek.
A búza a tapasztott földön hevert, óriási kupacokban.
Perzselő nyarak delén hűs búzaszemek között
hemperegtem. Ha beleturkáltam a száraz, csiklandó,
zizegő magba, mindig kincsre leltem.
Elfeledett gyümölcsöket lehetett előbányászni.
Almát, körtét, persze inkább csak vackort, amit a búzadomb érlelt.
Az ízére nem emlékszem.
Találtam döglött egeret is.

Kisgyermekként Péter bácsihoz szerettem volna
hasonlítani. Péter bácsi kétméteres óriás volt.
Örökké rettegett, hogy mindent elpusztít, amihez hozzáér.
Még a cserép borospohár is összeroppant az ujjai
között. Azt mondták, hogy szeret nagyokat mondani,
de ez nem volt igaz.
Csak nem tudott kicsit mondani!
Soha senkit nem ütött meg.
Amikor elbúsulta magát, rákönyökölt a kocsmapultra,
Mucsi primást a vállára ültette: „Ide húzd a fülembé füstös!”
És húzatta, míg a lelke megnyugodott.
Soha nem láttam Péter bácsi sírját. Talán nincs is sírja,
csak elhamvadt az Időben.
Anyám azt mondta, Péter bácsit én találtam ki magamnak
nagyapáim helyett, mert őket nem ismertem.

Nem tudom, mi az igazság.
Később, amikor már messze kerültem a háztól,
anyám álmot látott: Azt álmodtam, hogy sáros,
iszapos ár hömpölyög le a patakon és elöntötte a házat!
És jött a távirat, hogy apám meghalt.
Aztán anyám ismét azt az álmot látta, és akkor meghalt nagyanyám.
Majd meghalt Annus néném, Ilus néném, Mariska néném.
A sáros, iszapos ár mindenkit magával ragadott.
Anyám nem álmodott többet, és a ház lakatlan maradt.

FRIMMEL GYULA: Díszcseresznye – mezzotinto

